

10.09.2019

TÜRKİYE'NİN SAVUNMA-GÜVENLİK-DIŞ POLİTİKASINI İLGİLENDİREN GELİŞMELER

ORTADOĞU – AFRIKA

Zarif: İşgalciler hezimetini kabul ederek Afganistan'ı terk etmeli... İran İslam Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Muhammed Cevad Zarif, yaptığı açıklamada Afganistan'da bulunan yabancı işgal güçlerinin Afganistan'daki yeni durumu su istimal ederek yeni bir saldırganlık dönemi başlatmamaları yönünde ikazda bulundu. İrna'da yer alan habere göre Zarif, tüm çatışan taraflardan sükunetlerini korumalarını isteyerek, daimi bir ateşkes elde edene kadar sivillerin öldürülmelerinden kaçınmalarını istedi.

Zarif'ten Netanyahu'ya: Asıl nükleer silahların sahibi olan yalancı çoban ağlıyor... İran Dışişleri Bakanı Zarif, Twitter üzerinden yayınladığı mesajında, İsrail'in kendi nükleer cephaneliğine atıfta bulunarak "Asıl nükleer silahların sahibi olan yalancı çoban ağlıyor" ifadelerini kullandı. Zarif, mesajını kanıtlamak için 6 Ekim 1996 tarihli "İsrail'in gizli nükleer cephaneliği" başlıklı Sunday Times gazetesinin bir görselini de sosyal medya hesabından paylaştı.

İran'ın gelişmiş santrifüj çıkışı doğrulandı... İran'ın geçen hafta duyurduğu "daha gelişmiş santrifüjlerle uranyum zenginleştirme hazırlığı" Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) tarafından doğrulandı. Birleşmiş Milletler bünyesinde faaliyet gösteren IAEA'nın denetçilerinin, İran'daki Natans nükleer enerji tesislerinde, uranyum zenginleştirmek için 22 adet IR-4, bir adet IR-5, 30 adet IR-6 ve 3 adet IR-6s model santrifüj tespit ettikleri belirtildi.

Suudi kraliyetinin uranyum zenginleştirme ısrarı... Suudi Arabistan'da dün enerji bakanlığına getirilen Prens Abdülaziz bin Salman el Suud, kraliyetin planladığı nükleer güç programının iki atom reaktörüyle başlayacağını, bu program için uranyum üretmeyi ve zenginleştirmeyi istediklerini duyurdu.

Netanyahu: İran'ın nükleer programı ile ilgili gizli bölgeleri ifşa ettik... Ulusa sesleniş programında tesisin uydu görüntülerini paylaşan Netanyahu, İsrail istihbaratı tarafından keşfedilen on binlerce sayfalık nükleer arşivin de ellerinde bulunduğunu belirtti ve "İsrail neyi, ne zaman, nerede yapacağınızı biliyor" dedi. İran'a "Yalanlarınızı ortaya çıkarmaya devam edeceğiz" diyen Netanyahu, aynı zamanda, geçen sene İran'ın gizli nükleer programı için malzeme ve ekipman depoladığı Turquzabad'daki nükleer deposunun da yine İsrail tarafından açığa çıkarıldığını söyledi.

Irak'ta, Haşdi Şabi'ye ait cephanelikte patlama iddiası... İddiaya göre Irak'ın Anbar vilayetine bağlı Hit ilçesinin güneyindeki Mamuriye'de bulunan Haşd'ül Aşairi (Haşdi Şabi'ye bağlı Sünni birlik) silah deposunda meydana gelen patlamanın ardından yangın çıktı. Yangın sırasında civar bölgelerdeki bazı yerleşim yerlerine füze düştü. Bazı iddialara göre patlama ve yangının, hangi ülkeye ait olduğu belirlenemeyen uçak tarafından yapılan hava saldırısı sonucu meydana geldi. Yangında ölü ve yaralı olduğu öne sürüldü.

Libya'dan BM'ye şikayet: BAE darbeye destek veriyor... Libya Ulusal Mutabakat Hükümeti (UMH) Dışişleri Bakanlığının Facebook hesabından yapılan açıklamada, Muhammed Tahir Seyale'nin "BAE'nin BMGK'nin kararlarına aykırı şekilde meşru hükümete yönelik darbeye destek verdiğini" belirten şikayet mektubunu sunduğu belirtildi.

Husilere ait cephanelikte patlama: 7 sivil öldü... Batı Sahili Ortak Güçler Sözcüsü Albay Vaddah ed-Dubeys, Hudeyde'nin güneyindeki ez-Zafaran mahallesinde Husilerin cephanelik olarak kullandığı plastik fabrikasında bir dizi patlama olduğunu belirtti. Olayda 7 sivilin hayatını kaybettiğini, 20'sinin de yaralandığını aktaran Dubeys, patlamalar sebebiyle savaştan kaçan ailelerin sığındığı bazı evlerin de yıkıldığını söyledi.

Sudan'da ikinci duruşma gerçekleşti: 'Devrik lider Beşir'in sarayında para dolu bir oda var... Sudan'ın devrik lideri Ömer el Beşir'in yargılandığı davada tanık sıfatıyla ifade veren Tümgeneral Yassir Beşir, başkanlık sarayında nakit para dolu bir oda olduğunu ve bu odanın anahtarının sadece Beşir'de bulunduğunu söyledi. Yassir Beşir, 2015-2018 yılları arasında başkanlık ofisini yöneten isimdi.

AVRUPA-AB- RUSYA

İngiltere parlamentosunun zorunlu tatili başlıyor... İngiltere parlamentosu, Brexit'in öngörüldüğü 31 Ekim tarihine 50 gün kala 5 hafta süreyle tatile çıkıyor. İngiltere Başbakanı Boris Johnson'un, askıya alma kararı nedeniyle parlamento ancak 14 Ekim'de yeniden toplanabilecek. İngiltere parlamentosunun zorunlu tatili, Johnson'un önerisi üzerine bu akşam yapılması öngörülen ikinci erken seçim oylaması sonrasında başlayacak.

İngiltere'de Avam Kamarası Başkanı Bercow, görevi bırakacak... Bercow, Avam Kamarası'nın bugünkü oturumunun açılışında söz alarak, 2009'dan bu yana sürdürdüğü başkanlık görevini bırakacağını duyurdu. Bercow ayrılık tarihi olarak 31 Ekim'i açıklarken, bu tarihten önce bir erken genel seçim yapılması halinde ise görevi parlamentonun kapanmasıyla bırakacağını bildirdi.

Anlaşmasız Brexit'i önleyecek tasarıya Kraliçe'den onay... Muhalefet partilerinin, iktidardaki Muhafazakar Parti içindeki muhalif milletvekillerinin desteğiyle parlamentodan geçirdiği anlaşmasız Brexit'i önlemeye dönük tasarı, Kraliçe'nin onayını alarak yasalaştı. Tasarıya göre İngiliz hükümeti, 19 Ekim'e kadar AB ile bir Brexit anlaşması sağlayamazsa veya anlaşmasız ayrılık için parlamentonun onayını alamazsa, AB'den Brexit için 3 aylık erteleme talep etmek zorunda olacak. AB'nin farklı bir tarih teklif etmesi durumunda da bunu kabul veya ret yetkisi İngiliz hükümetinde değil, parlamentoda olacak.

Grev Nedeniyle British Airways'in Tüm Uçuşları İptal... İngiliz Havayolları British Airways, pilotlarının 48 saatlik grev başlatması üzerine tüm uçuşlarını iptal etmek zorunda kaldı. Havayolu şirketi ayrıca BALPA'nın detayları paylaşmaması nedeniyle hangi pilotların göreve geleceklerini, hangi uçakların uçabileceğini kestiremediklerinden hemen hemen tüm uçuşları iptal etmek zorunda kaldıklarını duyurdu. Anlaşma sağlanamaması halinde pilotların bugün ve yarının ardından benzer şekilde 27 Eylül tarihinde de greve gidecekleri belirtiliyor.

AB Türkiye Delegasyonu'nun Arapça eğitim-öğretim yılı mesajına tepki... Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu sosyal medya üzerinden yeni eğitim-öğretim yılı için Türkçe'nin yanı sıra Arapça da bir mesaj yayımladı. Sosyal medyada birçok kullanıcı mesajın Arapça da yayımlanmasına tepki gösterirken, AB Delegasyonu bunu ilk defa yapmadıklarını açıkladı.

AB Türkiye Delegasyonu tepkiler üzerine Arapça mesajını yayından kaldırdı... AB Türkiye Delegasyonu tarafından yapılan açıklamada, “Yeni eğitim yılının başlaması vesilesiyle Türk öğrencilere ve Türkiye’de yaşayan Suriyeli öğrencilere ulaşmak amacıyla yayımladığımız sosyal medya mesajımızı, yanlış anlaşılmalara neden olduğu için yayından kaldırıyoruz” denildi.

Anlaşmasız Brexit'i önleyecek tasarıya Kraliçe'den onay... Muhalefet partilerinin, iktidardaki Muhafazakar Parti içindeki muhalif milletvekillerinin desteğiyle parlamentodan geçirdiği anlaşmasız Brexit'i önlemeye dönük tasarı, Kraliçe'nin onayını alarak yasalaştı. Tasarıya göre İngiliz hükümeti, 19 Ekim'e kadar AB ile bir Brexit anlaşması sağlayamazsa veya anlaşmasız ayrılık için parlamentonun onayını alamazsa, AB'den Brexit için 3 aylık erteleme talep etmek zorunda olacak. AB'nin farklı bir tarih teklif etmesi durumunda da bunu kabul veya ret yetkisi İngiliz hükümetinde değil, parlamentoda olacak.

İtalya'da 2. Conte hükümeti parlamentodaki ilk sınavı geçti... İtalya'da Giuseppe Conte liderliğinde geçen hafta kurulan, düzen karşıtı 5 Yıldız Hareketi (M5S), merkez soldan Demokratik Parti (PD) ve sol görüşlü Özgürler ve Eşitler Partisinden (LEU) oluşan koalisyon hükümeti, parlamentonun alt kanadı Temsilciler Meclisinden güvenoyu aldı.

İspanya'da maliyeden şirketlere 'anlaşmasız Brexit' uyarısı... İspanyol basınında yer alan haberlerde, maliyenin, İngiltere ile iş yapan 90 binden fazla İspanyol firmasına mektup göndererek anlaşmasız Brexit olasılığına karşı uyarıda bulunduğu belirtildi. İngiltere ile AB arasında 31 Ekim'deki anlaşmasız ayrılık ihtimalinin her geçen gün artması üzerine İspanyol hükümeti hazırlıklarını hızlandırdı.

İspanya ilk kez ETA'yı resmen 'ortadan kalkmış' kabul etti... İspanya'da terör ile ilgili davalara bakan Ulusal Mahkeme Savcılığı, 'Bask Yurdu ve Özgürlük' (ETA) örgütünün 3 Mayıs 2018'de kendisini feshetmesinden sonra 'ortadan kalktığını' belirtti. İspanya'da yeni adli yılın açılışı vesilesiyle savcılık tarafından sunulan 2018 Yıllığı'nda, ETA örgütü için 'ortadan kalkmış' ifadesinin kullanılması, resmi olarak ilk kez belirtilmesi açısından önem arz etti.

Bogdanov: 'Suriye'nin Rusya'ya 3 milyar dolar borcu olduğu' iddiası saçmalık... Rusya Dışişleri Bakan Yardımcısı Mihail Bogdanov, Suriye'nin Rusya'ya 3 milyar dolarlık borcu olduğu haberleri spekülasyon olarak nitelendirdi. Daha önce İngiliz Times gazetesi, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in, Suriyeli mevkidaşı Beşar Esad'dan borcu kapatması için 3 milyar dolar ödemeyi talep ettiğini iddia etmişti. Bogdanov, bugünkü basın toplantısında, "Bu bir tür saçmalık, tam zııvalık" dedi. Rus diplomat, Suriye'nin Rusya'ya borcu olduğunu ama seslendirilen miktarın gerçeği yansıtmadığını kaydetti.

Fransa: Rusya ile gerginliği azaltmanın vakti geldi... Moskova'da yapılan basın toplantısında konuşan Le Drian ikili ilişkilerle ilgili, "Zamanı geldi, şimdi güvensizliği giderme yönünde çalışmak için doğru zaman" dedi. Diğer yandan Le Drian, Rusya ile Ukrayna arasında karşılıklı krizin giderilmesi için son zamanlar atılan mahkum takası gibi adımları olumlu karşılarsa da, Moskova'ya yönelik yaptırımların kaldırılması için henüz erken olduğunu belirtti. Le Drian, "Henüz yaptırımların kaldırılmasının zamanı değil. Son birkaç yıla kıyasla farklı bir haleti ruhiye görüyoruz ve bundan memnunuz" ifadesini kullandı.

ASYA-PAFİK

Avustralya, Yeni Zelanda cami katliamına ait videoları kaldırmayan sitelere erişimi engelliyor... Avustralya'da siber güvenlikten sorumlu Julie Inman Grant, Yeni Zelanda'daki saldırı anına ait görüntülerin kaldırılması yönündeki taleplerinin sekiz yerel internet sitesi tarafından reddedildiğini duyurdu. Yazılı bir açıklama yapan Grant, "Bu çirkin içeriğın, terörist eylemleri teşvik etmek veya onlara yol göstermek için kullanılmasına izin veremeyiz" dedi.

Kuzey Kore'den ABD'ye yeşil ışık... Yonhap ajansının Kuzey Kore resmi haber ajansı KCNA'ya dayandırdığı habere göre, Kuzey Kore Dışişleri Bakan Yardımcısı Choe Son Hui, Washington'ın Pyongyang için kabul edilebilir yeni bir teklifle gelmesi kaydıyla, ülkesinin ABD ile nükleer silahların ortadan kaldırılmasına ilişkin görüşmelere eylül sonunda yeniden başlamaya istekli olduğunu belirtti. Choe, "ABD ile eylül sonunda kararlaştırılacak yer ve zamanda karşılıklı oturmaya ve şimdiye kadar müzakere ettiğimiz meseleleri kapsamlı şekilde ele almaya istekliyiz" dedi.

Kuzey Kore'den Doğu Çin Denizi'ne iki füze atışı... Yonhap haber ajansının aktardığına göre Güney Kore Genelkurmay Başkanlığı, Kuzey Kore'nin Güney Pyongyang bölgesinden doğu istikametine tanımlanamayan iki füze ateşlediğini duyurdu. Güney Kore Genelkurmayı, yaptığı açıklamada "Ordumuz ilave atışlara karşı durumu izliyor ve teyakkuz halini sürdürüyor" ifadelerini kullandı.

ABD

ABD Hazine Bakanı Mnuchin: Türkiye'ye S-400 konusunda yaptırımları inceliyoruz...

Beyaz Saray önünde gazetecilere açıklama yapan Mnuchin, herhangi bir yaptırım uygulanıp uygulanmayacağına dair soruya "Bu konuyu gözden geçiriyoruz, kesin bir karara dair bir yorum yapamam ancak bunu inceliyoruz" yanıtını verdi.

ABD'nin yeni nükleer bombaları kusurlu çıktı... Defence News'un aktardığına göre, her iki silahın 2020 yılında seri üretime girmesi planlanıyordu. Ama testler, bu silahlarda kullanan parçaların beklendiği gibi uzun ömürlü olmadığını ortaya çıkardı. Bunun üzerine NNSA, B61-12'nin üretimini 6 ay, modernize edilmiş W88 üretimini de daha kısa bir süreliğine erteleme kararı aldı.

Trump: Taliban ile görüşmenin iyi olacağını düşünmüştüm... ABD Başkanı Trump, Taliban ile müzakereleri askıya alma kararının ardından resmi Twitter hesabından konuya ilişkin paylaşımlar yaptı. ABD'nin Afganistan'da polis gücü olarak görev yaptığını ve bunun ABD askerlerinin işi olmadığını belirten Trump, "Son 4 gündür, düşmanımızı son 10 yıldır hiç olmadığı kadar sert vuruyoruz" değerlendirmesinde bulundu. Trump, dün yapılması planlanan ancak iptal edilen Taliban görüşmesinde 'Başkan Yardımcısı Mike Pence ve birçok danışmanını ezip geçtiği' yönündeki haberlere de tepki gösterdi. Haberleri 'yalan haberler' olarak niteleyen Trump, "(Taliban ile) Görüşmenin ve konuşmanın iyi olacağını düşünmüştüm, ama bu durumda yapmamaya karar verdim" ifadelerini kullandı.

ABD'de Kongre'nin gündeminde silah yasası olacak... Ağustosta yıllık tatil kapsamında çalışmalarına ara veren Temsilciler Meclisi ve Senato yaklaşık 6 haftanın ardından bugün işbaşı yaptı. Kongre'nin, ağustosta gerçekleştirilen ve 43 kişinin öldüğü silahlı saldırılar sebebiyle ana gündem maddesi olarak silah yasası konusuna eğilmesi beklenirken, Temsilciler

Meclisi Yargı Komitesi'nin askeri tip saldırı silahı satışının yasaklanmasına yönelik çalışma başlatacağı belirtildi.

TÜRKİYE

Erdoğan'a suikast timine mühimmat veren asker yakalandı... FETÖ'nün 15 Temmuz'daki darbe girişiminde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a suikast amacıyla Marmaris'e giden MAK timine mühimmat verdiği gerekçesiyle aranan eski astsubay A.Ö. Eskişehir'de yakalandı.

Ankara'da İdlib endişesi: 500 bin sivil yolda... Mülteci akınına karşı yapılan hazırlıklar konusunda DW Türkçe'ye konuşan Kızılay Başkanı Kerem Kınık, "Rejimin sivil yerleşim bölgelerine saldırıları yeni ve büyük bir göç hareketini tetikliyor. Sınırımıza yakın bölgelere doğru yönelen sivil sayısı 500 bin kişiye yaklaştı" bilgisini verdi. Kınık, bu kişilerin hepsinin henüz sınır bölgesine ulaşmadığını, ancak saldırıların sürmesi halinde İdlib'den kaçanların Türkiye sınırına yönelmesinin kaçınılmaz olduğunu söyledi. Kınık sözlerini "Sayının 500 binle de sınırlı kalmayacağı çok açık. İdlib'de bu sayının çok çok üzerinde korunmasız sivil bulunuyor. Yeni bir göç hareketi Türkiye'yi olduğu gibi Avrupa'yı da etkiler" şeklinde sürdürdü.

Kaymakçı: Türkiye Suriyelileri sınır dışı etmiyor... Son dönemde Türkiye'de yaşayan Suriyeli sığınmacıların sınır dışı edilerek ülkelerine geri gönderildiği ile ilgili basına yansıyan haberler üzerine Türkiye Dışişleri Bakan Yardımcısı Faruk Kaymakçı, Berlin'de bir açıklama yaparak Türkiye'nin Suriyeli sığınmacıları geri göndermediğini, ancak 320 bin Suriyelinin kendi rızası ile geri döndüğünü söyledi.